

Participatieplan herontwikkeling Gouverneurspolder

DISCLAIMER: Participatie is een iteratief proces. Dit betekent dat we bouwen, verfijnen en verbeteren als het gaat om het project Gouverneurspolder. Dit participatieplan is een handreiking en per fase in het proces worden de geschikte participatiemiddelen gekozen. Daar waar nodig worden onze plannen aangepast als dit een verbetering is voor het gehele participatieproces.

Inhoud

Inleiding	3
Stakeholderanalyse.....	3
Verwachtingsmanagement.....	4
Participatie middelen	5
Resultaat.....	6
Bronnen	6

Titel	Participatieplan hertontwikkeling Gouverneurspolder
Status	Definitief (onder voorbehoud i.v.m. iteratief participatieproces)
Datum	4 april 2024
Initiatiefnemer	Dekker Groep
Auteurs	Anne Beune en Esther van Hal-Schoeman

Inleiding

Voor de Dekker Groep (hierna: Dekker) is participatie niet iets nieuws. Voor de afdeling Landschapsontwikkeling is het een standaard onderdeel in het proces van gebiedsontwikkeling. Door participatie in te zetten kan Dekker haar plannen beter maken. Voor Willemspolder fase 1, de eerste fase van gebiedsvisie Midden-Waal, heeft Dekker, een uitgebreid participatieproces doorgelopen. Voor de herontwikkeling en ontgronding van de Gouverneurspolder doorloopt Dekker wederom een participatieproces. De Omgevingswet verplicht een initiatiefnemer ook om een participatieproces te doorlopen voor een activiteit als de ontgronding en herinrichting van uiterwaarden. Participatie heeft geen vaste vorm onder de Omgevingswet, dit maakt maatwerk mogelijk. Om initiatiefnemers sturing te geven heeft de gemeente Neder-Betuwe een handreiking participatie opgesteld. Dekker heeft dit participatieplan op basis van deze handreiking uitgewerkt.

Participatie onder de omgevingswet betekent in een vroeg stadium het betrekken van belanghebbende (inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) bij het proces van besluitvorming over een project of activiteit.

Het doel van dit participatieproces is om met belanghebbenden het landschapsplan te optimaliseren voor de herontwikkeling van de Gouverneurspolder, waar alle belangen binnen de vooropgestelde (externe en interne) kaders een plek krijgen.

Participatie niveaus

Niveau 0: Informeren

De initiatiefnemer brengt betrokkenen op de hoogte van het plan. De betrokkenen hebben geen formele inbreng, wel kunnen ze de initiatiefnemer aanhoren en erop reageren.

Niveau 1: Raadplegen

De initiatiefnemer gaat in gesprek met betrokkenen en vraagt hen naar hun mening, ervaringen en ideeën over het initiatief. Initiatiefnemer bepaalt zelf de agenda en luistert naar de inbreng van de betrokkenen. De initiatiefnemer hoeft deze inbreng niet te gebruiken en motiveert waarom hij/zij de inbreng wel of niet verwerkt.

Niveau 2: Adviseren

De initiatiefnemer gaat in gesprek met betrokkenen en vraagt hen om mee te denken over het initiatief. De betrokkenen kunnen problemen en bezwaren aangeven en oplossingen aandragen. De initiatiefnemer gebruikt de opbrengst bij het uitwerken van het plan. Als de initiatiefnemer de opbrengsten niet gebruikt, bespreekt hij / zij dat met de betrokkenen.

Niveau 3: Coproduceren

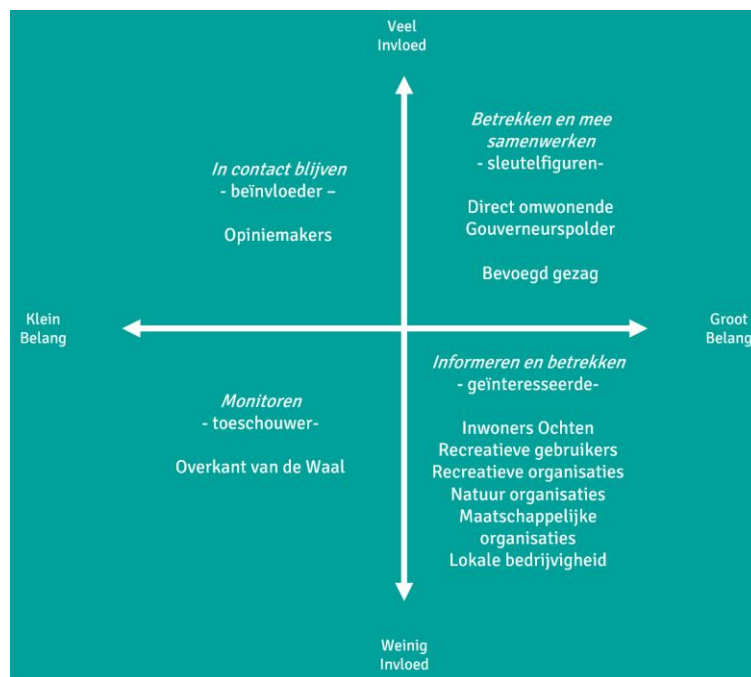
De initiatiefnemer vraagt betrokkenen om actief mee te doen in de ontwikkeling van het plan. Samen bepalen ze de agenda, uitgangspunten en eventueel de inrichting van het proces. Samen zoeken ze naar oplossingen en maken ze keuzes. De initiatiefnemer gebruikt de gekozen oplossingen de uitwerking van het plan.

‘Niveau 2: Adviseren’ is een wijze van participeren die goed past bij het proces voor de herinrichting van de Gouverneurspolder. Voor sommige deelprocessen kunnen ook de overige niveaus van toepassing zijn. Bijvoorbeeld: ‘Niveau 0: Informeren’ bij een nieuwsbericht, ‘Niveau 1: Raadplegen’ bij een poll en ‘Niveau 3: Coproduceren’ bij het met participanten uitwerken van een detailontwerp voor een inrichtingselement.

Stakeholderanalyse

Een stakeholderanalyse is er om inzicht te krijgen in alle belanghebbenden van een ontwikkeling. Voor dit participatieproces is er gekozen om eerst alle belanghebbenden te definiëren. Dit is gedaan door middel van gebiedskennis. De belanghebbenden zijn vervolgens gegroepeerd. Daarna zijn alle belanghebbenden subjectief geclassificeerd op een schaal van belang (x-as) en invloed (y-as) (figuur 1).

Hierbij is de methode gebruikt van Fokkema & Swart-Beekhuis (Handboek bewonersparticipatie). Zij verdelen belanghebbenden in vier groepen: beïnvloeder, sleutelfiguur, toeschouwer en geïnteresseerde.

Figuur 1. Belang-invloed matrix voor de omgevingsanalyse Gouverneurspolder, 2023.

Verwachtingsmanagement

Verwachtingsmanagement van zowel de initiatiefnemer als participanten is belangrijk in een participatieproces. Duidelijke kaders waar participanten wel of niet invloed op kunnen uitoefenen zorgt voor een goede basis van de samenwerking. Dit creëert namelijk een duidelijke ruimte voor de inbreng van participanten. Dat begint bij de initiatiefnemer die ruimte zoekt in de thema's van het initiatief waarover te participeren valt. Een andere randvoorwaarde voor participatie is dat de initiatiefnemer openstaat voor inbreng van participanten. Participatie is tweerichtingsverkeer waar vertrouwen, gedeelde waarden en verantwoordelijkheden centraal staan. Er moet ruimte zijn voor feedback en twijfel. Hier moet zorgvuldig mee worden omgegaan, door duidelijk terugkoppeling te geven op de inbreng van participanten. Participanten moeten in staat zijn om inbreng te leveren. Dat begint bij een gelijke informatiepositie, door middel van kennisontwikkeling.

Vrij kleuren is er in Nederland niet bij. Bij een ontwikkeling in de (openbare) ruimte is het niet mogelijk blanco te ontwerpen. Er zijn verschillende wetten en beleidstukken van kracht, die initiatieven in Nederland inkaderen. Ondanks die kaders is er zeker ruimte om mee te denken over de herinrichting van de Gouverneurspolder, dit moedigt Dekker juist aan. Dit kan niet voordat verwachtingen wederzijds zijn toegelicht. Naarmate het proces vordert neemt de mate van inspraak op het plan van de herontwikkeling Gouverneurspolder af. Er is sprake van een trechtermodel. In het begin van het proces is veel inspraak mogelijk en later minder.

Voor de herontwikkeling van de Gouverneurspolder zijn 5 maatschappelijke doelstellingen vastgesteld:

1. Bouwgrondstoffenvoorziening;
2. Klimaatadaptatie;
3. Natuurontwikkeling;
4. Landschapontwikkeling;
5. Energietransitie.

Deze doelstellingen geven direct inzicht in de beleids- en juridische kaders (externe kaders) die van toepassing zijn. Naast externe kaders zijn er ook interne kaders die zijn vaak juridisch, inhoudelijk, financieel en procesmatig van aard zijn. In de notitie reikwijdte en detailniveau zijn de interne en externe kaders uitgewerkt. De kaders en doelstellingen geven sturing aan de optimalisatie van het landschapsplan. Om te waarborgen dat maatregelen, optimalisaties en alternatieven redelijkerwijs uitvoerbaar zijn worden deze beoordeeld op:

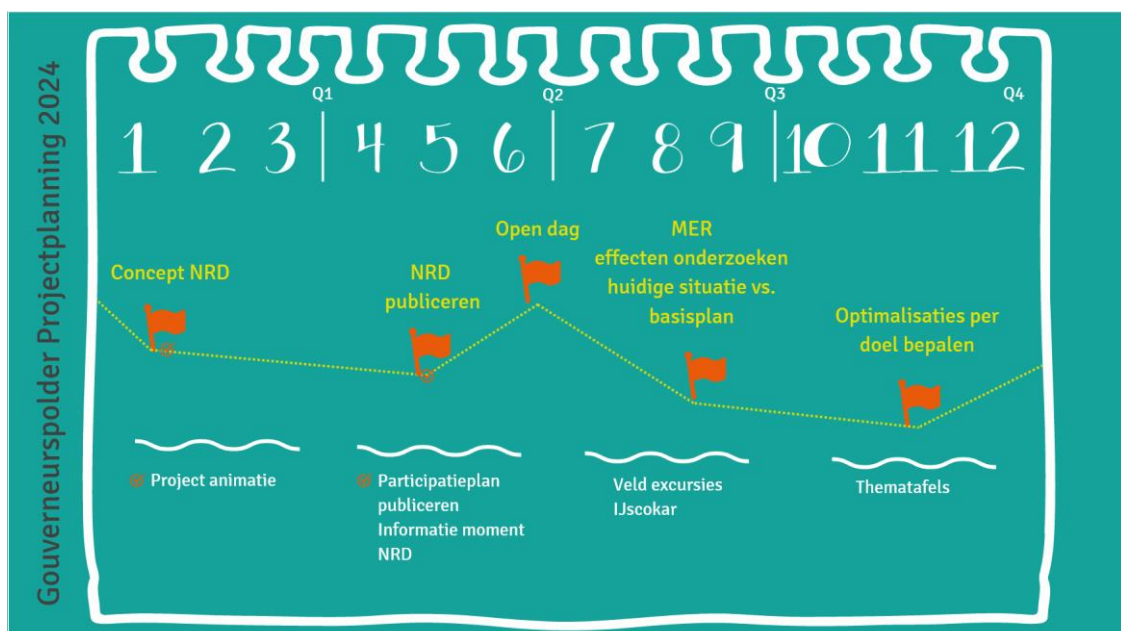
- Vergunbaarheid (komt terug bij beoordeling milieueffecten);
- Kosten (in een redelijke verhouding met de baten van het project);
- Maakbaarheid (in redelijkheid technisch uitvoerbaar);
- Beheerbaarheid (met redelijke kosten te beheren);
- Grondposities (uit te voeren op eigendom of met toestemming van de eigenaar);
- Maatschappelijk draagvlak (op basis van omgevingsdialoog/ participatietraject);
- Bestuurlijk/ politiek draagvlak (op basis van bestuurlijk overleg)

Maatregelen, optimalisaties en alternatieven die op basis van bovenstaande criteria niet haalbaar zijn worden buiten beschouwing gelaten.

Participatie middelen

Belanghebbenden hebben verschillende wensen omtrent participatie. De belanghebbenden kunnen niet gezien worden als een homogene groep. Ervaringen laten zien dat bijvoorbeeld demografische groepen op verschillende manieren aanslaan op participatiemiddelen. Daar zal rekening mee gehouden worden in het kiezen van participatiemiddelen.

De manier waarop participatiemiddelen worden ingezet verschillen per fase van het project. Dit vraagt om maatwerk en de mogelijkheid om tussentijds aanpassingen te doen. Voor 2024 is een globale projectplanning gemaakt met een indicatie van de in te zetten participatiemiddelen (figuur 2).

Figuur 2. Globale projectplanning Gouverneurspolder 2024

Per kwartaal worden de participatiemiddelen bepaald en uitgewerkt. Dekker wil de ruimte hebben participatiemiddelen te evalueren en te kunnen anticiperen op doelgroepen. Participatie is een dynamisch proces, dus verandering van inzet van de participatiemiddelen is niet uitgesloten.

Resultaat

De resultaten worden in eerste instantie gebruikt om het landschapsplan te verbeteren. Daarnaast worden de resultaten intern gebruikt om lering uit te halen. De resultaten zullen ook (geanonimiseerd) als bijlage toegevoegd worden aan de vergunningaanvraag in de vorm van een participatielogboek. Het participatielogboek is opgebouwd uit verslagen van participatiemomenten, de respons van Dekker op de ingebrachte input op de planvorming en (multi)mediamiddelen (lees: folders, presentaties, nieuwsberichten etc.).

Bronnen

Fokke, S. & Swart-Beekhuis, S. (2023). Handboek Bewoners Participatie.

Omgevingswet.

Gemeente Neder-Betuwe. Participatie bij de omgevingswet. Sjabloon voor een participatieverslag.
<https://www.nederbetuwe.nl/bouwen-en-wonen/omgevingswet/participatie-bij-de-omgevingswet>

Gemeente Breda. Stappenplan Participatie.

Helder, H. (2022). Participatie onder de Omgevingswet: hoe eerder, hoe beter?
<https://www.vbk.nl/blog/participatie-onder-de-omgevingswet-hoe-eerder-hoe-beter>